

نقش حافظه‌ی شناختی در رویدادپذیری مراکز تجاری بزرگ مقیاس (مطالعه موردی: مراکز تجاری ایران‌مال و امارات‌مال)*

هانیه‌سادات افتخاری^۱، کاوه بذرافکن^۲، هما بهبهانی‌ایرانی^۳

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۳/۰۶/۰۳

تاریخ پذیرش نهایی: ۱۴۰۳/۱۰/۱۸

هکیده

پرداختن به فضا و یا فضاپژوهی از حوزه‌هایی است که دستاوردهای آن می‌تواند طراحی فضا و تجربه‌ی آن را تغییر دهد. در همین راستا، این پژوهش در پی تفسیر نقش حافظه‌ی شناختی از منظر علوم‌شناختی در مواجهه با نظام‌فضایی و نظام‌نشانه‌ای در رویدادپذیری فضاهای بزرگ مقیاس است. روش‌شناسی این پژوهش در دستگاه تفسیری، به‌صورت کیفی و توصیفی است و با استفاده از فنون نگاشت‌رفتاری و نگاشت‌شناختی داده‌های تجربی استفاده‌کننده‌ی فضا را در دو مرکز تجاری با مساحتی بیش از یک میلیون مترمربع در تهران و دبی (ایران‌مال و دبی‌مال)، برداشت کرده است. فهم و تفسیر تجربه‌ی کاربران از نمونه‌ها نشان دادند که هر دو نظام، کاربرد و اثرگذاری متفاوتی در رویدادپذیری فضا دارند. نسبت نظام‌فضایی در رویدادپذیری بیشتر از نظام‌نشانه‌ای و سهم نظام‌نشانه‌ای در مسیرپایی، به‌خاطر سپاری و به یاد آوری فضا در حافظه‌ی انسان بیشتر است.

واژگان کلیدی

معماری، فضاپژوهی، علم‌شناختی، نگاشت‌رفتاری، نگاشت‌شناختی.

* این مقاله برگرفته از رساله دکتری تخصصی معماری نگارنده اول با "عنوان تبیین نسبت نظام‌فضایی و نظام‌نشانه‌ای در رویدادپذیری فضاهای بزرگ مقیاس مبتنی بر علوم‌شناختی" است که با راهنمایی نگارنده دوم و مشاوره نگارنده سوم در دانشگاه آزاد اسلامی واحد امارات متحده عربی انجام شده است.

دانشجوی معماری، گروه معماری، واحد امارات متحده عربی، دانشگاه آزاد اسلامی، دبی، امارات متحده عربی.

Email: eftekhari_hh@yahoo.com (ORCID: 0009-0000-3771-8145)

** استادیار گروه معماری، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران. (مسئول مکاتبات)

Email: kav.bazrafkan@iauctb.ac.ir (ORCID: 0000-0002-5106-3699)

*** استادیار گروه طراحی محیط، دانشکده محیط زیست، دانشگاه تهران، تهران، ایران.

Email: hirani@ut.ac.ir (ORCID: 0000-0002-6647-4570)